

Column Roel Kop en Cyriel Spiertz

Juridische aspecten rond corona

Corona zet de wereld op zijn kop en is soms zelfs voer voor juristen. Kijk bijvoorbeeld naar wat er in april gebeurde in verzorgingshuis Mookerhof in Mook, een spiksplinternieuwe locatie voor mensen met dementie. Begeleiding was dag en nacht aanwezig, totdat corona daar uitbrak.

Op 11 april 2020, nog geen twee maanden nadat de eerste bewoners verhuisd waren naar hun nieuwe appartement, sloot het woonzorgcentrum de deuren. De bewoners moesten evacueren. De reden was dat het coronavirus er hevig om zich heen gegrepen had; 25 van de 36 zorgmedewerkers waren ziek. Daarnaast hadden 13 van de 22 bewoners (ouderen met dementie) corona-achtige verschijnselen en is een aantal van hen overleden. De bewoners werden ook geëvacueerd, omdat er onvoldoende personeel beschikbaar was om de nodige zorg te verlenen.

Dat was een moeilijk en ingrijpend besluit. Niet alleen wat de uitvoering betreft, maar ook bijvoorbeeld met betrekking tot de communicatie. Maar hoe communiceert een gesloten organisatie? En nog belangrijker, hoe communiceer je als familie van bijvoorbeeld een demente moeder of vader? Communiceren gaat immers twee kanten op.

ONAFHANKELIJK ONDERZOEK

De Zorgorganisatie ZZG zorggroep uit Groesbeek heeft een onafhankelijk onderzoek laten doen naar wat er nu

is gebeurd in het woonzorgcentrum. De conclusies van de onderzoekers Anne-Mei The (bijzonder hoogleraar Langdurige Zorg en Dementie aan de Universiteit van Amsterdam) en Theo Voorn (oud-huisarts en oud-Hoogleraar Huisartsengeneeskunde) zijn bepaald niet mild. Zo werd er in het onderzoeksrapport gesteld dat er, gedurende de laatste twee weken dat de Mookerhof open was, sprake was van 'verlies van controle' en 'chaos'. Dat was onder andere te wijten aan de handelswijze van het management. Er kwamen nog andere zaken naar voren. De communicatie met familie stond onder druk, er was weinig uitleg over het gebruik van beschermende maatregelen en toe te passen protocollen en er was een gebrek aan nabijheid van het management. Conclusie: de ernst van de situatie op Mookerhof was te laat ingezien en onderschat. Mede hierdoor liep de situatie uit de hand, met als gevolg 25 besmettingsgevallen onder het zorgpersoneel. De situatie in Mookerhof staat niet op zichzelf, want meerdere verzorgingstehuizen bleken coronabrandhaarden te zijn.

ARTIKEL 7:658 BW

Kunnen de medewerkers van tehuizen met een coronauitbraak nu iets doen indien zij besmet zijn geraakt? Geeft de wet middelen om bijvoorbeeld de werkgever aan te spreken? Het wetsartikel wat direct bij ons naar voren komt is Artikel 7:658 BW; bedrijfsongevallen; werkgeversaansprakelijkheid en de zorgplicht van de werkgever. Uit lid 1 van dit artikel leiden we de zorgplicht

van de werkgever af voor het voorkomen van door de werknemer te lijden schade. De werkgever moet ervoor zorgen, dat de werknemer zo goed beschermd is als redelijkerwijze in verband met de aard van de arbeid gevorderd kan worden. In het geval van een verzorgingstehuis of een instantie die daar mee te vergelijken valt, ging en gaat het om de op de werkgever rustende zorgplicht om besmetting met het coronavirus onder het zorgpersoneel te voorkomen. Onderdelen van deze zorgplicht zijn het zorgen voor een veilige werksfeer, maar ook het inlichten van de werknemers over de symptomen en gevaren van het coronavirus. Aangezien thuiswerken voor medewerkers in de zorg geen optie is, is het aan de werkgever om te zorgen dat de omstandigheden waaronder zijn werknemers werken, zo veilig mogelijk zijn. Dat kan door het treffen van geschikte maatregelen. Maar je moet als werkgever natuurlijk je werknemers ook goed informeren over de risico's en de gevaren.

VRAGEN

Welke maatregelen mag men nu op grond van de zorgplicht van de werkgever verwachten? En hoe zit dat in tijden van corona? Alle Nederlanders weten nu meer over de risico's en gevolgen van het coronavirus. Er duiken ook steeds meer verhalen op over mensen die zelfs nadat ze 'gezonder' en coronavrij zijn verklaard, nog steeds maanden kampen met vermoeidheid en vage klachten. Het lijkt dan ook logisch dat een werkgever alle redelijke voorzorgsmaatregelen neemt om besmetting en verspreiding van het virus te voorkomen. Let wel: het gaat om een inspanningsverplichting en geen resultaatsverplichting. Van een werkgever kan namelijk niet verwacht worden dat hij de kans op een coronabesmetting op de werkvloer naar nul brengt. De werkgever dient zich dus voldoende in te spannen om een coronabesmetting op de werkvloer tegen te gaan.

Uit een interview met huisarts Marion de Bruin – haar vader was een van de bewoners - bleek dat de zorgmedewerkster die aan het werk was toen Marion haar vader bezocht, niet op de hoogte was van de corona-besmetting van haar demente vader en dat ze onbeschermd de kamer in en uit was gelopen. De stelling is dan gerechtvaardigd dat de werkgever

tekortgeschoten is in zijn of haar zorgplicht. De werkgever had immers moeten zorgen dat alle medewerkers op de hoogte waren van corona positief geteste bewoners, zodat de medewerkers passende maatregelen konden treffen, voordat zij de kamers van deze bewoners betraden. Daarnaast blijkt uit het onafhankelijke rapport ook dat de persoonlijke beschermingsmiddelen, zoals mondkapjes, wekenlang deels onuitgepakt in dozen zijn blijven staan en dat er nauwelijks uitleg over het gebruik van beschermende maatregelen was. Ook dit staat op gespannen voet met het bepaalde in artikel 7:658 BW.

SCHADE

Als je het onafhankelijke rapport leest, kun je concluderen dat de werkgever op verschillende punten niet aan zijn zorgplicht heeft voldaan. In dat geval kan men op grond van lid 2 van dat wetsartikel de werkgever voor de geleden en te lijden schade aansprakelijk stellen.

Maar wat is dan de schade voor de werknemer? Om te beginnen kan een medewerker die tijdens de werkzaamheden het coronavirus heeft opgelopen, gedurende

de tijd dat hij ziek is niet werken in het verzorgingstehuis. Hij is dus tijdelijk arbeidsongeschikt en kan zelfs zo ziek worden dat er sprake is van permanente arbeidsongeschiktheid. In dat geval is de schade het verlies aan inkomen etc. In een nog erger geval komt de medewerker te overlijden ten gevolge van het corona-virus. In dat geval kan de schade bestaan uit overlijdensschade of affectieschade.

TEN SLOTTE

Zorgmedewerkers die kunnen aantonen dat hun werkgevers tijdens corona en in verband met corona te kort zijn geschoten in de op hun rustende zorgplicht en zij die kunnen aantonen dat zij als gevolg daarvan een bedrijfsongeval hebben opgelopen, kunnen hun werkgever aansprakelijk stellen voor de door hen geleden en te lijden schade. Als je als werknemer kunt bewijzen dat je tijdens de uitoefening van de werkzaamheden besmet bent geraakt met het coronavirus en dat dit mede het gevolg is vanwege het niet hebben voldaan aan de zorgplicht van artikel 7:658 BW, kan je jouw werkgever aansprakelijk stellen. Wellicht iets om nog eens goed over na te denken!

